

Kulturgerontologi og konstruktiv uenighed

JETTE THUESEN, FORKVINDE FOR DANSK GERONTOLOGISK SELSKAB

I 2011 afholdt European Network of Ageing Studies et symposium i Maas-tricht, Holland med temaet *Theorizing Age: Challenging the Disciplines*. For mig blev det første møde med international kulturgerontologi: et inspirerende tværvideenskabeligt forsknings- og vidensfelt, som rummede så mange perspektiver og tilgange til aldring, at det ved første øjekast kunne være svært at se, hvad der bandt dem sammen. Nogle oplevelser står klart i erindringer: En tegnefilm om en gammel kvinde i plejebolig og en gammel mand "udenfor", hvis saxofonspil giver liv og farver til kvindens hverdag og drømme. Et oplæg om *The Penelope Project*, et teaterprojekt på et amerikansk plejehjem, der i et samarbejde mellem forskere, plejehjemsbeboere og skuespillere genfortolkede Odysseus' rejse set fra hans kone Penelopes vinkel. Begge oplæg rørte mange deltagere dybt.

En tredje oplevelse var de svenske socialgerontologer Lars Andersson og Håkan Jönsons diskussion af kritikken af Cumming og Henry's Disengagement Theory fra 1961. De spurgte, om kritikerne i deres velbegrundede kamp mod dehumaniserende aspekter i tilbagetrækningsteorien overså teoriens første postulat "*the expectation of death is universal, and decrement of ability is probable*". Et citat, der kaster lys på aldringens eksistentielle udfordringer og rejser relevante gerontologiske spørgsmål om forholdet mellem individ og stat, og hvordan dehumanisering undgås.

En fjerde oplevelse, der har bidt sig fast, var, hvordan dygtige forskere fra

forskellige discipliner udfordrede hinanden på argumenter og bidrog engageret med feedback til de deltagende ph.d.-studerende (som jeg var en af). Hensigten var som nævnt at 'udfordre disciplinerne', og man så her, hvordan gerontologisk teori og praksis kunne udvikles ved at udfordre hinandens forforståelser og forskning.

Som sociologen Morten Ejrnæs pointerer, er *konstruktiv uenighed* en forudsætning for tværfaglighed, og netop sådan konstruktiv uenighed er måske et af kulturgerontologiens vigtigste bidrag – at skabe rum til konstruktive møder og en frugtbar dialog mellem forskellige videns- og verdenssyn.

I sit resume fra symposiet skelner Anne Leonora Blaakilde mellem to forskellige forståelser af 'kultur' i kulturgerontologi: 1) *kultur forstået som kunstneriske udtryk; det 'finkulturelle'*, og 2) *kultur som et særligt perspektiv, der aflæser menneskers ageren i fællesskaber med særligt fokus på meningsskaben, værdier, normer og praksis; 'kulturanalyse'*. Blaakilde pegede på den første forståelse som en ny kulturgerontologisk tendens; noget, vi måske også kan se i udviklingen i dansk kulturgerontologi, hvor vi aktuelt kan se en opblomstring af forskning i og anvendelse af litteratur, kreativitet, musik og teater i gerontologisk uddannelse. Som artiklerne i dette tidsskrift viser, er det væsentlige bidrag, der blandt andet kan hjælpe os til nye kommunikationsformer og tilgange til ældre menneskers erfaringer og livsverden

og til forståelser af, hvordan aldring skabes og formes kulturelt.

Hvis disse tendenser skal bidrage til udviklingen af gerontologi som tværvideenskabeligt forskning- og vidensfelt, har vi brug for at mødes på tværs af forskellige perspektiver – vi skal skabe rammer for en konstruktiv uenighed, hvor vi udfordres på eget videns- og verdenssyn. Det er mit håb, at dette nummer af Tidsskriftet Gerontologi vil være med til det.

Program for 7. kulturgerontologiske symposium: www.agingstudies.eu/file/lk8978449c-478f-1cd1.pdf

Blaakildes resumé fra symposiet: danskgerontologi.dk/wp-content/uploads/2018/09/201148.pdf